

KRZYSZTOF CIESIELSKI, JERZY OMBACH, ROMAN SRZEDNICKI (Kraków)

Jubileusz Profesora Andrzeja Pelczara

W dniu 21 kwietnia 2007 roku Instytut Matematyki UJ zorganizował sesję naukową z okazji 70. rocznicy urodzin Profesora Andrzeja Pelczara. Tematyka sesji związana była z zainteresowaniami naukowymi Jubilata.

W części przedpołudniowej wygłoszono wykłady: Roman Srzednicki – *O jakościowej teorii równań różniczkowych* (z nawiązaniem do wybranych rezultatów A. Pelczara), Kazimierz Goebel – *O rzutach, projekcjach i retrakcjach*, Barnabas M. Garay – *A little proof for chaotic dynamics*, Andrzej Staruszkiewicz – *Dlaczego konieczne jest odbudowanie dawniej istniejącej jedności matematyki i fizyki teoretycznej*. Tekst wykładu A. Staruszkiewicza ukaże się w najbliższym tomie „Wiadomości Matematycznych”.

Część popołudniową, o bardziej ogólnej tematyce, rozpoczęło wystąpienie Rektora UJ, fizyka, prof. Karola Musioła, a następnie wygłoszono wykłady: Władysław Stróżewski – *O radości*, Bolesław Ginter – *O pięknie w nauce – część druga*, Andrzej K. Wróblewski – *Jak cię widzą, tak cię opisują – matematycy polscy w XIX wieku*. Sesję zakończyło *Kilka słów* wygłoszonych przez Jubilata, a potem odbyło się spotkanie w piwnicach Collegium Maius.

Andrzej Pelczar ukończył studia matematyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim w roku 1959. W roku 1964 obronił pracę doktorską (promotorem był Tadeusz Ważewski), habilitował się w roku 1971, a w roku 1980 otrzymał tytuł naukowy profesora.

Nie sposób w krótkim tekście omówić wszystkie ważne aspekty działalności Profesora Pelczara, można jedynie napisać o tych najważniejszych. W jego pracy można wyróżnić trzy główne nurty.

Pierwszy – to działalność naukowo-dydaktyczna. Profesor Pelczar jest autorem ważnych rezultatów w teorii równań różniczkowych i układów dynamicznych. Na szczególne podkreślenie zasługują spektakularne zastosowanie idei Ważewskiego i przeniesienie retraktowego twierdzenia Ważewskiego na przypadek równań różniczkowych cząstkowych, piękna unifikacja teorii stabilności w ogólnych układach dynamicznych, opracowanie zaawansowanych metod kolejnych przybliżeń i ich zastosowanie w różnorodnych sytuacjach,

wyniki w zakresie wystarczalności dżetów. Od pewnego czasu Profesor Pelczar zajmuje się także badaniami w dziedzinie historii matematyki; dokonał istotnych odkryć związanych z postacią Jana Brożka.

Jest autorem ponad osiemdziesięciu artykułów naukowych, dwutomowej monografii z równań różniczkowych (Biblioteka Matematyczna, tom 66 i 67 – współautorem pierwszego tomu jest Jacek Szarski), kilku skryptów (poświęconych układom dynamicznym i analizie funkcjonalnej) oraz popularnej książki „Czas i dynamika”, licznych artykułów przeglądowych i innych pozycji upowszechniających matematykę. Dobiega końca praca nad książką poświęconą Janowi Brożkowi.

Po odejściu kilku wiodących postaci, w krytycznym momencie, przejął kierowanie krakowską grupą równań różniczkowych, która wspaniale się rozwinęła jako szkoła układów dynamicznych, mająca liczne osiągnięcia w skali międzynarodowej. Wypromował 13 doktorów i wielu magistrów. Już cztery spośród tych osób, uzyskały tytuł profesora.

Zajęcia ze studentami prowadzi z pasją i wielkim zaangażowaniem. Na podkreślenie zasługuje wielka różnorodność tematyki przez niego wykładanej. Prowadził i prowadzi zaawansowane wykłady monograficzne, jak i liczne podstawowe wykłady kursowe – m.in. z równań różniczkowych, algebry, algebry liniowej z geometrią. Koniecznie trzeba tu wspomnieć o prowadzonym przez niego od ponad 35 lat seminarium, które jest miejscem powstawania wielu ciekawych idei i prac naukowych. Na seminarium tym jest zawsze najbardziej uważnym słuchaczem i bardzo życzliwie a trafnie potrafi odnaleźć sedno problemu i zainspirować do dalszych badań.

Drugim nurtem jest działalność na rzecz Uniwersytetu Jagiellońskiego i środowiska akademickiego. Znany jest ze znakomitej pracy organizacyjnej. Przez dwie kadencje (1981–1984, 1987–1990) pełnił funkcję dyrektora Instytutu Matematyki (był pierwszą osobą, która uzyskiwała to stanowisko w drodze wyborów). W latach 1984–1987 był prorektorem UJ do spraw studenckich, a w latach 1990–1993 powierzono mu tę najbardziej zaszczytną i odpowiedzialną funkcję, rektora. Był to jeden z najtrudniejszych okresów w najnowszej historii Uniwersytetu i Profesor Pelczar sprostał temu wyzwaniu; to za jego kadencji sprawa nowego kampusu UJ nabrała konkretnych kształtów

Wykazał się wielką aktywnością w Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego. Był (1993–1996) jej wiceprzewodniczącym, a potem przez dwie kadencje (1996–2002) przewodniczył Radzie. W trakcie tych kadencji Rada, z nim na czele, autentycznie reprezentowała środowisko akademickie i doprowadziła do realizacji wielu zamierzeń.

Bardzo aktywnie pracuje w Polskiej Akademii Umiejętności, której członkiem jest od kilkunastu lat.

Trzecim nurtem, który można wyróżnić, jest działalność dla ogólnie pojętej matematyki. Profesor Pelczar jest niezwykle zaangażowany w prace

Polskiego Towarzystwa Matematycznego; zarówno w Oddziale Krakowskim (w latach 1975–1977 był Prezesem Oddziału), jak i na forum ogólnopolskim. W latach 1985–1987 pełnił funkcję Wiceprezesa, a potem przez dwie kadencje (1987–1991) Prezesa PTM; do dziś (przez kilkanaście lat) aktywnie pracuje w PTM w różnych aspektach działalności Towarzystwa, regularnie wchodzi w skład Zarządu Głównego PTM.

Ogromna jest jego praca w Europejskim Towarzystwie Matematycznym (European Mathematical Society). Przez wiele lat był w jego władzach, w tym przez 4 lata (1997–2000) pełnił funkcję Wiceprezesa. Jego działalność w EMS przynosi wiele dobrego polskiej matematyce, a on sam jest na forum europejskiej matematyki niezwykle poważany i ceniony, jest obecnie dzięki temu jednym z najbardziej powszechnie znanych polskich matematyków w Europie. Obecnie prowadzi bardzo aktywne starania o organizację w Krakowie VI Kongresu Europejskiego Towarzystwa Matematycznego w 2012 roku. Jeśli organizacja tego kongresu zostanie Krakowowi powierzona (a są na to duże szanse) będzie to przede wszystkim jego zasługą. Nie byłaby to pierwsza międzynarodowa matematyczna konferencja przez niego organizowana. Dzięki jego inicjatywie i pod jego kierownictwem odbyła się w Krakowie w roku 1996 ważna konferencja z okazji 100. rocznicy urodzin Tadeusza Ważewskiego (konferencja satelitarna przy II Kongresie EMS), Europejskie Matematyczne Forum Diderota, a także spotkania Komitetów Wykonawczych EMS.

Tak w europejskim, jak i polskim środowisku matematycznym Profesor Andrzej Pelczar jest niekwestionowanym autorytetem i wielokrotnie pomaga przy rozwiązywaniu trudnych problemów. Jest też osobą, z którą można porozmawiać swobodnie na wszystkie niemal tematy, a można się przy tym różnić poglądami i spokojnie o tym dyskutować. Ma on rozległe pozamatematyczne zainteresowania i szeroką wiedzę ogólną; o wielu sprawach potrafi bardzo zajmująco i dowcipnie opowiadać. I, co najważniejsze, jest człowiekiem niesłychanie życzliwym innym, osobą, do której wielokrotnie zwracano się o radę i pomoc w trudnych sprawach zawodowych, a nawet osobistych i który zawsze starał się takiej pomocy udzielić.

Krzysztof Ciesielski
Jerzy Ombach
Roman Srzednicki
Instytut Matematyki UJ
ul. Reymonta 4
30-059 Kraków
e-mail: Krzysztof.Ciesielski@im.uj.edu.pl